

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра історіографії, джерелознавства та археології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

_____

“ _____ ” _____ 20__ р.

Програма навчальної дисципліни

Методологія освіти в ХХІ столітті

(назва навчальної дисципліни)

(шифр, назва напрямку)

Спеціальність _____ 032 «ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»
(шифр, назва спеціальності)

Спеціалізація _____ історія, археологія, архівознавство
(шифр, назва спеціалізації)

Факультет _____ ІСТОРИЧНИЙ

2016 / 2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Кісельова Юлія Анатоліївна – канд. іст. наук, доцент кафедри історіографії, джерелознавства та археології.

Програму схвалено на засіданні **кафедри історіографії, джерелознавства та археології**

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____

_____ (підпис)

С. І. Посохов
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією **історичного факультету**

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № ____

Голова методичної комісії _____

_____ (підпис)

О. І. Тумаков
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “**Методологія освіти в XXI столітті**” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки **Магістрів** (назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)
 Спеціальність **032 «Історія та археологія»** (шифр, назва спеціальності)

1. Опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія освіти, як одна з можливих форм концептуалізації і модернізації освіти, що надбудовується над існуючою теорією і практикою освіти і має стати важливим ресурсом її розвитку.

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни є завдання ознайомити студентів з сучасними тенденціями розвитку системи освіти, зумовленими новою соціокультурною ситуацією та інтеграційними процесами в освіті. Курс має на меті залучити студентів-магістрів до спроб самостійного пошуку відповіді на актуальні запити освіти шляхом розробки групових освітніх проектів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни

- ознайомити студентів з новими цілями, змістом, інноваційним характером освіти у XXI ст.;
- з'ясувати місце і перспективи України в глобальних освітніх процесах;
- сформулювати усвідомлення важливості проектної діяльності та ознайомити з її принципами у галузі освіти.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
5-й	6-й
Семестр	
10-й	12-й
Лекції	
32 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	
год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
58 год.	80 год.
Індивідуальні завдання	
36 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- особливості основних теоретичних дискурсів в галузі методології освіти: педагогічного, культурологічного, філософського;
- актуальні концепції розвитку вищої освіти у контексті глобалізаційних процесів та становлення інформаційного суспільства.

вміти:

- аналізувати сучасні тенденції розвитку освіти;
- критично осмислювати концепції розвитку освіти;
- створювати інноваційні проекти в галузі вищої освіти;
- вміти презентувати та захищати свої пропозиції щодо розвитку освіти під час публічного обговорення.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Сучасна система вищої освіти: традиції та перспективи розвитку.

Тема 1. Методологія освіти як предметне поле.

Зміст. Предмет та завдання курсу «Методологія освіти в суспільстві XXI ст.». Наукові дискусії про предмет методології освіти. Міждисциплінарні зв'язки методології освіти, педагогіки та філософії освіти.

Тема 2. Моделі університету.

Зміст. Еволюція університетської системи. Модель корпоративного університету. Модель класичного університету. Підприємницький університет. Проблема розвитку національної університетської освіти.

Тема 3. Соціокультурні виклики розвитку сучасної вищої освіти.

Зміст. Особливості організації освіти в епоху інформаційного суспільства. Проблеми та виклики сучасної гуманітарної освіти. Антипедагогіка постмодернізму. Нова освітня модель на основі логіки досягнень та проектної діяльності.

Тема 4. On-line навчання: сучасна ситуація та перспективи.

Зміст. Історія розвитку On-line навчання. Специфіка дистанційного навчання та його перспективи. Світові платформи дистанційного навчання. Національний досвід в організації дистанційного навчання: університетські та міжуніверситетські платформи.

Тема 5. Закордонні системи гуманітарного навчання.

Зміст. Система освіти США та її особливості. Освітні програми в Європейських університетах. Досвід та перспективи запозичення закордонного досвіду для вітчизняної системи вищої освіти.

Тема 6. Магістратура з історії: нові шляхи розвитку.

Зміст. Інтеграційні процеси в галузі освіти: здобутки та перспективи. Болонський процес. Історія розвитку магістратури в системі вітчизняної системи навчання. Міждисциплінарні магістерські програми: закордонний досвід.

Розділ 2. Проектна діяльність в галузі освіти.

Тема 7. Основи проектної діяльності.

Зміст. Переваги проектної діяльності. Етапи проектної діяльності. Розробка проектів: визначення цілей, визначення критеріїв досягнення цілей, визначення умов та ризиків реалізації проектів. Робота з ризиками.

Тема 8. Напрямки проектної діяльності в галузі освіти.

Зміст. Проблема використання та вдосконалення дистанційних курсів з гуманітарних дисциплін. Нові стратегії профорієнтаційної роботи Вузів. Університетська освіта та елементи громадянського суспільства. Новації в організації самостійної роботи студентів. Проекти неформальних наукових та освітньо-культурних гуртків. Використання соціальних мереж у процесі організації навчання.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Сучасна система вищої освіти: традиції та перспективи розвитку												
Тема 1. Методологія освіти як предметна галузь.	6	2				4	10	2				8
Тема 2. Моделі університету.	6	2				4	10	2				8
Тема 3. Соціокультурні виклики розвитку сучасної вищої освіти.	6	2				4						
Тема 4. On-line навчання: сучасна ситуація та перспективи.	6	2				4	10	2				8
Тема 5. Закордонні системи гуманітарного навчання.	2	2					10	2				8
Тема 6. Магістратура з історії: нові шляхи розвитку	6	2				4	10	2				8
Разом за розділом 1	32	12				20	50	10				40

Розділ 2. Проектна діяльність в галузі освіти											
Тема 7. Основи проектної діяльності.	6	4				2	40				40
Тема 8. Напрямки проектної діяльності в галузі освіти.	52	16				36					
Разом за розділом 2	58	20				38	40				40
Усього годин	90	32				58	90	10			80

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомлення з особливостями роботи дистанційних освітніх платформ: EdX, Coursera, Khan Academy, Prometheus, Академия Арзамас та ін.	12
2	Ознайомлення с магістерськими програмами закордонних університетів.	8
3	Ознайомлення з посібниками з проектної діяльності.	2
4	Проектна діяльність в галузі освіти.	36
	Разом. 7	58

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальним завданням з курсу є завдання створити та захистити колективний проект «Інновації університетського освітнього процесу». Темі проектів обираються студентами з наступних тематичних напрямків:

- Новації в організації навчального плану історичного факультету;
- Новації в галузі стратегії профорієнтаційної роботи;
- Соціальні проекти в структурі історичної освіти;
- Використання соціальних мереж в процесі навчання;
- Новації в галузі використання можливостей дистанційного навчання;
- Альтернативні навчальні програми магістрів;
- Ідеї комерціалізації історичної освіти;
- Університетська освіта як основа громадянського суспільства.

7. Методи навчання

Формою навчання є читання *лекцій* з тем курсу та організація захисту студентських проектів. Всі лекції супроводжуються мультимедійними *презентаціями*. На лекціях організуються студентські дискусії з питань, що розглядаються.

Допоміжними методами навчання є проведення *консультацій* з проблем написання дослідницького проекту.

8. Методи контролю

Поточний контроль рівня знань студентів передбачає перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль здійснюється за напрямками:

- контроль за відвідуванням занять студентами;
- контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання (читання обов'язкової наукової літератури) у ході співбесіди під час аудиторних занять;
- контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання матеріалу здійснюється у формі захисту колективних проєктів.

Підсумковий контроль здійснюється в кінці семестру у вигляді перевірки індивідуальних проєктних планів, вдосконалених після обговорення проєктів під час їхнього публічного захисту. При визначенні загальної оцінки студента беруться до уваги результати поточного та підсумкового контролю.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота								Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Сума
Розділ 1						Розділ 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	50	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

11. Рекомендоване методичне забезпечення

Базова література

Нормативні документи про організацію та функціонування освіти

Болонський процес: нормативно-правові документи. К.2004

Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Національна доктрина розвитку освіти в XXI ст. //Освіта України, 2001, №1, с. 22-25.

Література

- Драйден Г., Вос Дж. Революція в навчанні / перекл. М. Олійник. – Львів: Літопис, 2005. – 542 с.
- Ивасенко А. Г. Управление проектами : учебное пособие для студентов. – Ростов н/Д. : Феникс , 2009. – 330 с.
- Новиков А.М. Методология образования. – М.: «Эгвес», 2006. – 488 с.
- Огурцов А. П., Платонов В. В. Западная философия образования. XX век – Спб, 2004. – 520 с.
- Портни С. Управление проектами для «чайников», 2008. – 368 с.
- Ридингс Б. Университет в руинах / пер. с англ. А. М. Корбуга. – Минск, 2009. – 248 с.

Допоміжна література

- Бауман Зигмунд. Индивидуализированное общество. – Спб., 2002.
- Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования. – М., 1999
- Белогуров А.Ю. Влияние процессов глобализации на формирование регионального образовательного пространства – Режим доступа : [region/ edu 3000.ru/belogurov](http://region/edu3000.ru/belogurov).
- Библер В.С. Нравственность. Культура. Современность. (Философские размышления о жизненных проблемах. – М. 1990.
- Быкова Е.А. Сетевые обучающие технологии и проблема глобализации. – Режим доступа : [revolution.allbest.ru / pedagogics/00000438 – ohtm](http://revolution.allbest.ru/pedagogics/00000438_ohtm).
- Гершунский Б.С. Философия образования для XXI в. (в поисках практико-ориентированных образовательных концепций). – М. 1998 – 607с.
- Гиденс Э. Ускользящий мир: как глобализация меняет наш мир. – М. 2004
- Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. – К. 2004.
- Колодко Г. Глобализация и перспективы развития постсоциалистических стран. – К., 2002г.
- Куликов В.А. Информационные технологии в историческом образовании // Методичний вісник істор. ф-ту ХНУ ім. В.Н. Каразіна. – Харків, 2004. №3. – с. 13-16.
- Мальдонадо А. Политика ЮНЕСКО и высшее образование: анализ ситуации // Международное высшее образование. – 2010. - № 58. – Режим доступа: <http://ihe.nkaoko.kz/archive/ihe58/5>
- Новиков А. М. Постиндустриальное образование. – М., 2008.
- Панарин А. С. Искушение глобализмом. – М., 2004
- Посохов С.И. Болонский процесс и Украина: сложное взаимодействие // Методический вісник історичного факультету. –2008, – №7.

Тоффлер Э. Шок будущего. – М., 2003г.

Управление инновационными проектами: учеб. пособие / под ред. проф. В. Л. Попова. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 336 с.

Інформаційні ресурси

- Научная электронная библиотека e-library (<http://elibrary.ru/defaultx.asp>)
- Сайт Historians.in.ua (<http://www.historians.in.ua/index.php/en/>)
- *Стенли Портни. Управление проектами для чайников* (<http://www.rulit.me/books/upravlenie-proektami-dlya-chajnikov-read-351785-1.html>)
- Платформа дистанційного навчання Coursera (<https://www.coursera.org/browse>)
- Платформа дистанційного навчання EdX (<https://www.edx.org>)
- Платформа дистанційного навчання Khan Academy (<https://ru.khanacademy.org>)
- Українська міжвузівська платформа дистанційного навчання Prometheus (<http://prometheus.org.ua>)
- Платформа дистанційного навчання гуманітарного спрямування Академія Арзамас (<http://arzamas.academy>).